

Menneskene forandrer landskapet

Et landskap som naturen selv har formet, kaller vi naturlandskap. Landskapet blir også formet av mennesker. Det kaller vi kulturlandskap.

Mennesker har alltid brukt naturen og på den måten formet landskapet. Folk har oftest tilpasset seg naturen uten store inngrep. De fleste har bodd på landsbygda og levd av jordbruk, fiske, fangst og skogbruk. De har dyrket opp jorda, og rydding av åker, eng og beiteområder førte til at skogen måtte vike.

De første byene ble til for mange tusen år siden i områder rundt Middelhavet og i India, Kina, Afrika og Sør-Amerika. Her ble det store forandringer i naturlandskapet. Menneskene skapte et kulturlandskap med hus og veier, brønner og vannledninger, bymurer og store amfiteatre. De trengte ved til varme og store åkrer til korndyrking, og stadig større områder ble ryddet for skog. Seinere ble det anlagt gruver og fabrikker som trengte mye ved.

Forandringer i naturlandskapet skjer i stor grad også i vår tid. Bedre redskaper og maskiner gjør det enklere for oss å bygge. Jorda vår skal ha plass til stadig flere mennesker, og derfor har vi bruk for nye bolighus, butikker, fabrikker, kraftverk, veier, broer og flyplasser. Noen byer blir store, med mange millioner mennesker. For å få litt kontakt med naturen lager vi hager og parker. Slik forandrer vi naturen, vi lager et kulturlandskap.

Skal vi ta vare på naturen, eller skal vi fortsette å spre husene våre utover? Skal vi plante til landskapet med skog eller lage golfbaner der det ikke lenger drives gårdsbruk? Skal vi bygge byer og tettsteder for å spare den gode, dyrkbare jorda?

Det er mange slike spørsmål som kan føre til uenighet og strid.

AKTIVITETER 3

- a Hva har menneskene forandret i landskapet? Snakk sammen i grupper før du har oversikt på kartet.
- b Er det noen områder i nærheten av deg du mener bør bevares igjennom skog? Snakk om dette med noen av de andre i klassen.

Fabrikker eller friområde?

Det er møte i gymsalen på Storvik skole. I den siste tiden har det vært stor uenighet i bygda. Kommunen har foreslått å lage til et nytt industriområde. Det er foreslått å bygge fabrikker i et lekeområde like ved et boligfelt. Mange er uenige i dette forslaget, mens andre synes det er en god idé. Nå har både voksne og barn møtt fram for å si hva de mener.

Rådmannen i kommunen, Marianne Våge, får ordet først. Hun forteller om byggeplanene og avslutter med å si: «Nå må alle forstå at dette dreier seg om framtiden til kommunen vår. Vi kan ikke leve av frisk luft og vakker natur. Vi må ha nye arbeidsplasser, ellers vil de unge flytte herfra. Folketallet vil gå ned, og til slutt bor det bare pensjonister her.»

Den neste som ber om å få si noe, er lederen i «Natur og Ungdom» i Storvik, Ronny Pedersen: «Jeg er ikke enig med rådmannen. Det er viktig å ta vare på dette lekeområdet som ligger så nær bolighusene. Barn og ungdom bruker det mye. Her har de et trygt, bilfritt sted til fotball og hyttebygging om sommeren og ski og aking om vinteren. Bygda mister noe viktig hvis vi bygger fabrikker her. Vi trenger arbeidsplasser. Det er jeg enig i, men det må finnes andre steder. Hva med området ved det nedlagte meieriet?»

Marianne Våge får ordet igjen: «Det området du snakker om, passer dårlig. Der blir det dyrt å bygge, for det er vått og myrlendt. Vi må legge forholdene til rette for disse arbeidsplassene. Det vil føre til mer skattepenger til kommunen, og da vil vi få bedre råd til tiltak for både barna, ungdommen og de eldre i Storvik.»

Diskusjonen fortsetter i to timer. Mange sier hva de mener, og uenigheten er stor. Saken skal avgjøres i kommunestyret. Det er usikkert hvordan det kommer til å gå. Hva tror du?

AKTIVITETER 4

- Skriv litt om hva du mener om denne saken.
- Er det noe du ville ha spurt Marianne Våge eller Ronny Pedersen om hvis du var på møtet? Lag spørsmål.